

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN İLGİLİ ALAN YAZINI IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Onur ER*

Nurşat BİÇER**

Kürşad Çağrı BOZKIRLI***

Özet

Bu araştırmanın temel amacı yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları ilgili alan yazını doğrultusunda değerlendirmektir. Bu bağlamda konuyla ilgili olarak hazırlanmış 34 makale incelenmiştir. Betimsel nitelikli bu çalışmada veriler doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle de analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda makalelerin genellikle betimsel ve teorik çalışmaya göre desenlendiği görülmüştür. Makaleler çoğunlukla belirli bir veri toplama yöntemine göre hazırlanmamıştır. İncelenen makalelerde yabancılara Türkçe öğretiminde ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler, öğretim programı yetersizliği, Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması, teknolojik bakımdan yaşanan yetersizlikler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği, eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler, kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar, alfabe farklılığı, lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarından ve Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlardan kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, alan yazını değerlendirilmesi, sorunlar.

EVALUATION OF PROBLEMS ENCOUNTERED IN TURKISH TEACHING FOR FOREIGNERS IN TERMS OF RELATED LITERATURE

Abstract

The main objective of this research is to evaluate problems in Turkish teaching for foreigners in accordance related literature. In this context, 34 articles was investigated. In this descriptive research, data were collected with the document analysis method and the collected data were analyzed with the content analysis method.

As a result of research, it was see that articles usually were designed as descriptive and theoretical study. Articles mostly weren't prepared according to certain a data collection method. In the investigated articles, they were seen which in terms of course teaching material deficiencies, lack of teaching program, to be unallocated Turkish teaching different departments, deficiencies in terms of technological, lack of resources utilized in Turkish teaching as a foreign language, deficiencies in the context of education and teaching environment, difficulties in terms of used methods and techniques, difference in the alphabet, in undergraduate and graduate level academic staff and the problems caused by Turkish teaching institutions.

Keywords: Turkish teaching for foreigners, literature evaluation, problems.

* Arş. Gör.; Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, onurer1827@gmail.com

** Arş. Gör.; Atatürk Üniversitesi, K.K.E.F. Türkçe Eğitimi Bölümü, nursatbicer@gmail.com

*** Arş. Gör.; Atatürk Üniversitesi, K.K.E.F. Türkçe Eğitimi Bölümü, kursad36@gmail.com

Ø. Giriş:

Dil, kültürün sözle yaşatılan manevi değerlerin taşıyıcısı olması yanında öğrenmenin kalbidir ve insan beyninin sınırsız bir becerisidir. Dil sayesinde birey çevreyle etkileşime girer ve bireyin dış dünyayla bütünleşmesine katkıda bulunur. Böylece dil ile genç kuşaklara kültür öğretimi veya gelecek kuşaklara kültür aktarımı sağlanır (Güneş, 2007; Cemiloğlu, 2004).

Bir dilin yabancı dil olarak başkalarına öğretiminin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Hengirmen (1997: 3) Akadların MÖ 2225'te kendilerinden daha ileri bir uygarlık olan Sümerlerin ülkesini ele geçirdikten sonra onların dilini öğrendiklerini ve bunun insanlık tarihinin ilk yazılı ve sözlü dil öğretimi olduğunu belirtir.

Günümüzde ise dil öğretimi ana dili ve yabancı dil olarak öğretim şeklinde gerçekleşmekte ve gittikçe önem kazanmaktadır. Yirminci yüzyıl ile birlikte iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmeler millet arası ilişkileri de inanılmaz derecede artırmıştır. İlişkilerin bu denli hızlanması neticesinde insanlar arasında ortaya çıkan iletişim sorunu doğal olarak bazı dillerin hızla yayılmasını sağlamıştır. Bunun en tipik örneği İngilizcedir. (Özbay, 2010: 10-11).

Türkçenin öğretimi konusunda ise Türkçenin ilk dönemlerine ait somut veriler bulunmamaktadır. Gerek Orhun yazıtlarından gerekse Uygur dönemine ait kaynaklardan Türkçenin yabancılarca doğal yöntemle öğrenildiğine dair bazı ipuçları elde edilse de sistemli bir Türkçe öğretiminin yapıldığına dair kesin bir bilgi yoktur (Ağar, 2004: 1).

Türkçe öğretimi yurt içinde üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılar için Türkçe öğretim merkezleri / birimleri tarafından, büyük oranda da eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir (Alyılmaz, 2010: 729). Yurt dışında ise Türk Kültür Merkezleri, üniversitelere bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri başlıca Türkçe öğretim kurumlarını oluşturmaktadır ve son yıllarda bu görevi Yunus Emre Enstitüsü yürütmektedir.

Gerek yurt içinde gerek yurt dışında çeşitli kurumlarca gerçekleştirilen Türkçe öğretimi faaliyetlerinde birtakım sorunlarla karşılaşmaktadır. Yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretimi programlarının öğrencilerin ana diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürüne göre hazırlanmayışı Türkçe öğretiminin sorunlarından biridir. Programla birlikte Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve materyallerin çağın koşullarına uygun olmayışı ve eksikliklerinin bulunması da önemli sorunların kaynağı durumundadır. Alyılmaz (2010: 729)'a göre "Türkiye'de ilköğretimden yükseköğretimin sonlarına değin ana dili olarak Türkçe eğitimi

yapılsa da öğrencilerin ana dili kullanımlarında sorunlar yaşadığı veya sözlü ve yazılı olarak Türkçeyi verimli kullanamadığı; bunun yanı sıra yabancılara Türkçe öğretimi hususunda da istenilen düzeye ulaşamadığı bir gerçektir". Bu problemlerin dışında kullanılan alfabeden, Türkçenin sahip olduğu birtakım dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar da Türkçe öğretiminde çeşitli zorluklara neden olmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik sorunların vakit kaybedilmeden çözülmesi büyük önem arz etmektedir. Örnek olarak yabancı dil öğretiminde materyal kullanımı büyük önem taşır. Yazılı ve görsel materyallerin en önemli niteliği birer kültür taşıyıcısı olmalarıdır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılacak ders kitapları Türk kültürünü yansıtacak nitelikte hazırlanmalıdır. Türk kültürünü yansıtan öğelerle bezeli dil öğretim materyalleri yabancıların Türkçeyi zevkli ve aynı zamanda kalıcı bir şekilde öğrenmelerine olanak sağlar. Diğer sorunların bir an önce çözüme kavuşturulması Türkçenin uluslararası tanınırlığını ve tercih edilirliliğini etkileyecektir.

1. Araştırmanın Amacı:

Bu çalışma ile yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ilgili alan yazını doğrultusunda ele alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İncelenen makalelerde kullanılan araştırma türlerinin dağılımı nasıldır?
2. İncelenen makalelerde kullanılan veri toplama tekniklerinin dağılımı nasıldır?
3. İncelenen makalelerde, yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin hangi konular ele alınmıştır?

2. Yöntem:

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri analiz yöntemi hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli:

Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları ilgili alan yazını doğrultusunda değerlendirmek amacıyla tarama modelinde yapılan bu çalışma nitel yönetime göre desenlenmiştir. "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39).

2.2. Evren ve Örneklem:

Araştırmanın çalışma evrenini yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili yazılmış makaleler oluşturmaktadır. Araştırma evreninden olasılık dışı (amaçlı) örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile 1989 - 2011 yılları arasında yayınlanan 34 makale seçilmiştir. Araştırmada incelenen makaleler son kısımda belirtilmiştir.

Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu yöntem araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilir. Ayrıca bu yöntemin maliyeti de diğer yöntemler göre daha azdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Tablo 1’de araştırma çerçevesinde incelenen makalelerin ulaşıldığı kaynağa ve yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırma Çerçevesinde İncelenen Makalelerin Yayınlandıkları Kaynağa ve Yıllara Göre Frekans Dağılımı

	1989	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	T.Y.
Makalelerin İndirildiği Kaynaklar	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi								1				
Buca Eğitim Fakültesi Dergisi										1		
Cypriot Journal of Educational Sciences					1							
ÇÜ Türkoloji Araştırmaları Merkezi							1					1
Department D’etudes Turques Turcologue strasbourg						1						
Dil Dergisi			1		1	1			1			
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi					1							
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi				1								
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	1											
Hacettepe Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi			1									
Journal of Language and Linguistic Studies				2								
Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi									1			

Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	2											
Turkish Studies		2	1									
TÜBAR										1		
TÜRKAD										3		
TÜRKAR											1	
Türkçe Öğretimi Yazıları									1			
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi										1		
Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı	3											
Zeitschrift für die Welt der Türken										1		
XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongre Kitabı (II. Cilt)				1								
Toplam		3	4	4	3	2	1	3	4	7	1	1

Tablo 1’de görüldüğü üzere incelenen makalelerin üçü 2000 yılına, dördü 2004 yılına, dördü 2005 yılına, üçü 2006 yılına, ikisi 2007 yılına, biri 2008 yılına, üçü 2009 yılına, dördü 2010 yılına, yedisi 2011 yılına ve biri 2012 yılına aittir. Bir makalenin ise tarihi belirlenememiştir. İncelenen makalelerden biri Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi’nden, biri Buca Eğitim Fakültesi Dergisi’nden, birisi Cypriot Journal of Educational Sciences kaynağından, ikisi Çukurova Üniversitesi [ÇÜ] Türkoloji Araştırmaları Merkezi kaynağından, biri Department D’etudes Turques Turcologue Strasbourg kaynağından, dördü Dil Dergisi’nden, biri Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi’nden, biri Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi’nden, biri Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi’nden, biri Hacettepe Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi’nden, ikisi Journal of Language and Linguistic Studies dergisinden, biri Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi’nden, ikisi Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi’nden, üçü Turkish Studies dergisinden, biri TÜBAR dergisinden, üçü TÜRKAD dergisinden, biri TÜRKAR dergisinden, biri Türkçe Öğretimi Yazıları kitabından biri Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi’nden, üçü Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi bildiri kitabından, biri Zeitschrift für die Welt der Türken kaynağından, biri ise XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongre Kitabı’ndan elde edilmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere incelenen makalelerin çoğunluğu (f: 7) 2011 yılına aittir.

2.3. Verilerin Toplanması:

Araştırmadaki veriler, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187).

Araştırmada güvenilirliğini sağlamak için, ulaşılan kavramsal kategoriler altında yer verilen kodların söz konusu kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla iki araştırmacının kodları ve temaları karşılaştırılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen verilerin güvenilirliğinin sağlanması için, Miles ve Huberman (1994) ’ın “Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü kullanılmıştır. Araştırmacılar arasındaki güvenilirlik bu formül kullanılarak ,84 olarak bulunmuştur. İki araştırmacı arasında görüş ayrılıklarının olduğu kodlar üzerine tartışılarak bahsi geçen kodlar uygun temalar altına yerleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması:

Araştırmadaki verilerin değerlendirilmesinde nitel analiz tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227). Araştırmada veriler öncelikle yazıya geçirilip okunmuş ardından genel bir çerçeve içinde kodlama yapılmıştır. Daha sonra, birbiriyle ilişkili ve anlamlı bir bütün oluşturan kodlar, temalar altında birleştirilmiştir.

3. Bulgular:

Bu bölümde araştırma bulguları, çalışmanın alt amaçlarıyla ilişkilendirilerek sunulmuştur.

4.1. İncelenen Makalelerde Kullanılan Araştırma Türlerinin Dağılımına İlişkin Bulgular:

İncelenen makalelerde kullanılan araştırma türlerinin (deneysel, betimsel, derleme) frekans dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Araştırma Çerçevesinde İncelenen Makalelerde Kullanılan Araştırma Türlerinin Frekans Dağılımı

Makalenin Yazarları	ARAŞTIRMA TÜRÜ		
	Deneysel	Betimsel	Derleme
Makale 1		x	
Makale 2			x
Makale 3			x
Makale 4			x
Makale 5			x
Makale 6		x	
Makale 7	x	x	
Makale 8		x	
Makale 9		x	
Makale 10			x
Makale 11			x
Makale 12		x	
Makale 13		x	
Makale 14	x		
Makale 15			x
Makale 16			x
Makale 17			x
Makale 18			x
Makale 19			x
Makale 20	x		
Makale 21			x
Makale 22			x
Makale 23			x
Makale 24			x
Makale 25			x
Makale 26		x	
Makale 27			x
Makale 28			x
Makale 29			x
Makale 30			x
Makale 31		x	
Makale 32			x
Makale 33			x
Makale 34			x
Toplam	3	9	23

Tablo 2’de görüldüğü üzere incelenen makalelerin üçünde araştırma türü olarak deneysel yöntem kullanılmıştır. Dokuz makalede ise betimsel yöntem kullanılmıştır. İncelenen çalışmaların 23’ü ise derleme niteliğindedir.

4.2. İncelenen Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Tekniklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular:

İncelenen makalelerde kullanılan veri toplama tekniklerine (test, ELP dosyası, tutum ölçeği, anket, görüşme, doküman analizi) ilişkin bulguların frekans dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Araştırma Çerçevesinde İncelenen Makalelerde Kullanılan Veri Toplama Tekniklerinin Frekans Dağılımı

VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ							
Makalenin Yazarları	Test	ELP Dosyası	Tutum Ölçeği	Anket	Görüşme	Doküman Analizi	?
Makale 1				x	x		
Makale 2							x
Makale 3							x
Makale 4							x
Makale 5							x
Makale 6					x		
Makale 7						x	
Makale 8					x		
Makale 9				x			
Makale 10							x
Makale 11							x
Makale 12						x	
Makale 13			x				
Makale 14	x	x	x				
Makale 15							x
Makale 16							x
Makale 17							x
Makale 18							x
Makale 19							x
Makale 20			x				
Makale 21							x
Makale 22							x
Makale 23							x
Makale 24							x

Makale 25								x
Makale 26								x
Makale 27						x		
Makale 28								x
Makale 29								x
Makale 30								x
Makale 31			x		x			
Makale 32								x
Makale 33								x
Makale 34								x
Toplam	1	1	3	3	4	3	22	

Tablo 3'te görüldüğü üzere incelenen makalelerin birinde veri toplama tekniği olarak test tekniği, birinde ELP dosyası, üçünde tutum ölçeği, üçünde anket, dördünde görüşme ve üçünde ise doküman incelemesinin kullanıldığı belirtilmişken 23 makalede ise veri toplama tekniği belirtilmemiştir.

4.3. İncelenen Makalelerde, Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Hangi Konuların Ele Alındığına İlişkin Bulgular:

Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak incelenen makalelerde hangi konuların ele alındığına dair bulguların frekans dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Hangi Konuların Ele Alındığına İlişkin Bulguların Frekans Dağılımı

Temalar ve Kodlar	N
Ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler	19
Alandaki ders materyallerinin azlığı	4
Yabancılara Türkçe öğretimi için ciddi bir internet sayfasının/ağının bulunmaması	4
Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni doğrultusunda ders materyallerinin hazırlanması	3
Ders kitaplarının ölçme-değerlendirme kısımlarındaki eksiklikler	2
Ders kitaplarının günümüz şartlarına uygun olmaması	2
Basılı materyalin görsel araç gereçle desteklenmemesi	2
İngilizce için hazırlanan yabancı dil setlerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması	1
Modern ders araçları sorunu	1
Lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar	10
Öğretim elemanlarının yeterli donanıma sahip olmaması	7
Öğretim elemanlarının alan dışından seçilmeleri	2
Öğretim elemanlarının bölüm dışı doktora yapmış olmaları	1

Öğretim programı yetersizliği	7
Yabancılara Türkçe öğretimi programlarının Avrupa Dil Dosyası göz önünde bulundurularak hazırlanmaması	2
Öğrencinin ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte bir programın olmaması	2
Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik programların uzman kişilerce hazırlanmamış olması	1
Ortak bir programın olmaması	1
Ders saati yetersizliği	1
Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması	8
Yabancılara Türkçe öğretimi bölümünün olmaması	4
Türk Soylulara Türkçe Öğretimi, Ana Dili Türkiye Türkçesi Olanlara Türkçe Öğretimi ana bilim dallarının bulunmaması	2
Yabancılara Türkçe öğretiminin ayrı bir ana bilim dalı hâline dönüştürülmemesi	2
Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar	6
Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği	2
Öğretim elemanlarının yabancı dil öğretimi ile ilgili yayın yapımları konusunda özendirilmemesi	1
Alanla ilgili yeterli sayıda çalışmanın bulunmaması	1
Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar	3
Koordinasyon eksikliği	3
Eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler	3
İngilizce için hazırlanan özel sınıflarda verilen eğitim	1
Eğitim öğretim ortamının teknolojiye ve dil öğretimindeki değişimlere göre yenilenmemesi	1
Öğretim ortamının değişik materyallerle zenginleştirilmemesi	1
Kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar	3
Yabancılara Türkçe öğretiminde Avrupa Dil Dosyası'nın uygulanmaması	2
Yabancılara Türkçe öğretiminde yer alan genel ilkelere uygun yöntem teknik belirlenmemesi	1
Alfmeden kaynaklanan sorunlar	2
Devlet Politikasının Olmaması	2
Barınma, burs, ulaşım problemleri	2

Tablo 4'te görüldüğü üzere “ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler”i konu edinen 14 makale incelendiğinde dört makalede alandaki ders materyallerinin azlığı, dört makalede yabancılara Türkçe öğretimi için ciddi bir internet sayfasının/ağının bulunmaması, üç makalede Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni doğrultusunda ders materyallerinin hazırlanmaması, iki makalede ders kitaplarının ölçme-değerlendirme kısımlarındaki eksiklikler, iki makalede ders kitaplarının günümüz şartlarına uygun olmaması, iki makalede basılı materyalin görsel araç gereçle desteklenmemesi, bir makalede İngilizce için hazırlanan yabancı dil setlerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması ve bir makalede modern ders araçlarının bulunmaması sorununa değinilmiştir konularına yer verilmiştir.

“Lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanları”yla ilgili sorunları konu edinen 10 makale incelendiğinde yedi makalede öğretim elemanlarının yeterli donanıma sahip olmaması, iki makalede öğretim elemanlarının alan dışından seçilmeleri ve bir makalede öğretim elemanlarının bölüm dışı doktora yapmış olmaları konularına değinilmiştir.

“Öğretim programı yetersizliği”ni konu edinen yedi makale incelendiğinde iki makalede yabancılara Türkçe öğretim programlarının Avrupa Dil Dosyası göz önünde bulundurularak hazırlanmaması, iki makalede öğrencinin ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte bir programın olmaması, bir makalede yabancılara Türkçe öğretimine yönelik programların uzman kişilerce hazırlanmamış olması, bir makalede ortak bir programın olmaması, bir makalede ise Türkçe Eğitimi bölümlerindeki yabancılara Türkçe öğretimi dersinin ders saati yetersizliği konuları hakkında bilgi verilmiştir.

“Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması”ni konu edinen sekiz makale incelendiğinde dört makalede yabancılara Türkçe öğretimi bölümünün olmaması, iki makalede Türk Soylulara Türkçe Öğretimi, Ana Dili Türkiye Türkçesi Olanlara Türkçe Öğretimi ana bilim dallarının bulunmaması ve iki makalede yabancılara Türkçe öğretiminin ayrı bir ana bilim dalı hâline dönüştürülmemesi konuları yer almaktadır. “Altı makalede ise Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar” konusu incelenmiştir.

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği”ni konu edinen iki makale incelendiğinde bir makalede öğretim elemanlarının yabancı dil öğretimi ile ilgili yayın yapmaları konusunda özendirilmemesi ve bir makalede alanla ilgili yeterli sayıda çalışmanın bulunmaması konularından bahsedilmiştir.

“Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar”ı konu edinen üç makale incelendiğinde üç makalede de koordinasyon eksikliğine değinilmiştir.

“Eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler”i konu edinen üç makale incelendiğinde bir makalede İngilizce için hazırlanan özel sınıflarda verilen eğitim, bir makalede eğitim öğretim ortamının teknolojiye ve dil öğretimindeki değişimlere göre yenilenmemesi ve bir makalede öğretim ortamının değişik materyallerle zenginleştirilmemesi konularına yer verilmiştir.

“Kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar”ı konu edinen üç makale incelendiğinde iki makalede yabancılara Türkçe öğretiminde Avrupa Dil Dosyası’nın uygulanmaması, bir makalede Yabancılara Türkçe öğretiminde yer alan genel ilkelere uygun yöntem teknik belirlenmemesi konuları hakkında bilgi verilmiştir.

İncelenen iki makale alfabeden kaynaklanan sorunlara yöneliktir. Son olarak yabancılara Türkçe öğretiminde bir devlet politikası oluşturulmadığından bahsedilen iki makalede öğrencilerin yaşadığı barınma, burs ve ulaşım sorunları ele alınmıştır.

5. Sonuç ve Tartışma:

Çalışmada genel amaç çerçevesinde üç alt amaç belirlenmiş ve bu alt amaçlar kapsamında elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Araştırma sonucunda makalelerin çoğunun derleme şeklinde hazırlandığı bununla birlikte bazılarının betimsel çalışmaya göre desenlendiği görülmüştür. Derleme çalışmalarda herhangi bir veri toplama yöntemi belirtilmemiştir. İncelenen çalışmalarda deneysel çalışmaya fazla rastlanmaması (f: 3) ve veri toplamada tutum ölçeği, anket, görüşme, ELP dosyası ve test tekniklerinden fazla yararlanılmaması dikkat çekicidir. Çalışmalarda çeşitli araştırma desenlerinden ve veri toplama tekniklerinden faydalanılması yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında alan yazını zenginleştirecektir.

İncelenen makalelerde yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili çeşitli sorunlar (ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler, öğretim programı yetersizliği, Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması, öğrencilerle ilgili sorunlar, lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar, teknolojik bakımdan yaşanan yetersizlikler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği, Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar, eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler, kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar) değinildiği görülmüştür. Makalelerin çoğunda (f: 14) ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler üzerinde durulmuştur. Ancak bu yetersizliklerin (ders materyallerinin azlığı, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni doğrultusunda ders materyallerinin hazırlanmaması, basılı materyalin görsel araç gereçle desteklenmemesi) giderilmesinin yanında öğretmenlerin araç gereç kullanmalarına olanak sağlayacak ortamlar oluşturulması oldukça önemlidir. Çünkü araç gereç kullanmak eğitim öğretim ortamlarını zenginleştirir ve daha verimli bir hâle getirir (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1997; Demirel ve Şahinel, 2006; Ünalın, 2006; Şahin ve Şahin, 2007). Ayrıca Türkçe öğretilirken ders kitaplarıyla birlikte çağın teknolojisine uygun çeşitli görsel ve işitsel materyaller de kullanılmalıdır. Öğrencilerde sıkça rastlanılan telaffuz bozukluklarının birçoğu görsel ve işitsel materyallerin yeterince kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek materyallerin kullanılması öğrencilerde motivasyonu artırmada etkilidir. Film ve müziklerin Türkçe öğretiminde kullanılması yabancıların Türkçeye karşı tutumlarını olumlu yönde

etkileyecektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği (f: 2) konusunun çözümü ise bu alanda uzman kişilerce yapılacak yayınlardan geçmektedir. Bunun için akademisyenlerin yabancılara Türkçe öğretimi alanında araştırma ve yayın yapmaları özendirilmelidir.

Makalelerde üzerinde durulan diğer bir nokta ise (f: 10) lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlardır. Bu sorunların temelinde öğretim elemanlarının alanla ilgili donanımlarının eksikliği yatmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında alan dışı doktora yapan öğretim elemanlarının varlığı bu sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlarından biri de (f: 7) hazırlanan öğretim programlarındaki yetersizliklerdir. Yabancılara Türkçe öğretiminde programlar hazırlanırken hedef kitlenin ana dili, yaşı, eğitim düzeyi, kültürü dikkate alınmalıdır. Candaş Karababa (2009: 276) bu durumunu “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin; gereksinimlerine, düzeylerine, çeşitliliğine uygun öğretim programları bulunmamaktadır. Türkçeyi Türkiye’de öğrenenlerin yanı sıra yurt dışında öğrenenlerin veya yurt dışında yaşayan Türk çocukların Türkçe öğrenimi için çeşitli ders programları oluşturulmalıdır” şeklinde ifade etmektedir.

Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması (f: 8) yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlardan biridir. Yabancılara Türkçe öğretimini daha etkili bir hâle getirebilmek için bu alanda uzman yetiştirebilecek eğitim kurumlarına ihtiyaç vardır. Türkiye’de bu görevi üstlenmesi gereken kurumlar üniversitelerdir. Üniversitelerde yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili lisans ve lisansüstünde çeşitli ana bilim dallarının açılması bu sorunun giderilmesinde etkili olabilir.

İncelenen makalelerde üzerinde durulan bir diğer durum Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlardır (f: 6). Türkçede kullanılan birtakım sesler Türkçeyi öğrenen yabancılar için bazı sorunlara yol açmaktadır. Türkçedeki bazı ses olayları, ünlü ve ünsüz uyumları gibi konularda da yabancıların zorlandığı görülmektedir. Seslerin telaffuzundaki zorluk hedef kitlenin diline göre değişmekle birlikte ğ, ş, ç, ı ve ü gibi sesler yabancıların seslendirmekte zorlandığı öğelerin başında gelmektedir. Telaffuzunda zorluk çekilen seslerin öğretilmesi için öğrencilere sık sık işitsel materyaller dinletilerek bu seslerin doğru şekilleri vurgulanmalıdır.

Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar (f: 3) yabancılara Türkçe öğretimde karşılaşılan sorunlardan biridir. Alyılmaz (2010) yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliğine dikkat çekmekte ve Türkçe öğretimiyle

ilgilene kurumlara (MEB, TÖMER, DİLMER, TİKA, TDK, Lisan Okulları) arasındaki koordinasyonsuzluk üzerinde durmaktadır.

Kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar (f: 3) da yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlardan biridir. Türkçenin yabancılara öğretiminde gelişen teknolojiyle birlikte kullanılan yöntemler her geçen gün artmaktadır. Çağın koşullarına uygun ve teknolojiyle uyumlu yöntemlerin seçilmesi günümüz insanının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilecek niteliktedir. Yabancılar için Türkçe öğretiminde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yöntemler seçilerek etkili bir öğretim sağlanabilir. Türkçeyi öğrenen kişilerin Türkçe öğrenme hedefleri ve ihtiyaç duydukları dil becerisi dikkate alınarak yöntemler belirlenmelidir. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi dil becerilerinin biri ya da birkaçı ile ilgili yeterliliklerini geliştirmek isteyen öğrenciler bulunabilir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan bir diğer problem alfabeden kaynaklanan sorunlardır (f: 2). Bu makalelerde özellikle Kiril ve Arap alfabelerini kullananların Türkiye Türkçesi'ni öğrenmede problem yaşadıkları belirtilmektedir. Ancak yabancı bir dil öğrenirken alfabenin öğrenilmesi değil o dile ait seslerin öğrenilmesinin daha önemli olduğu unutulmamalıdır.

İncelenen makalelerde karşılaşılan problemlerden biri de yabancılara Türkçe öğretiminde bir devlet politikasının oluşturulamamış olmasıdır (f: 2). Politika eksikliğinden kaynaklanan temel problemler öğrencilerin yaşadığı barınma, burs ve ulaşım imkânlarının kısıtlılığı olarak belirtilmiştir.

6. Öneriler:

- İncelenen makalelerin genellikle betimsel ve teorik çalışmalar olduğu görülmüştür. Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yaşanan sıkıntıların tespitine yönelik deneysel araştırmaların sayısı artırılabilir.

- Çalışmaların çoğunda herhangi bir yöntem ifade edilmemiştir. Yaşanan sorunların daha sağlıklı ve etkili bir biçimde tespit edilebilmesi için veri toplama araçları ve teknikleri çeşitlendirilebilir.

- Yabancılara Türkçe öğretiminde yaşanan problemlerden biri de ders öğretim araç gereçlerinde yaşanan eksikliklerdir. Bunun çözümüne yönelik olarak, alandaki ders materyalleri çeşitlendirilerek sayıları ve nitelikleri artırılabilir. Bununla birlikte materyaller, son yıllarda sıklıkla gündeme gelen Avrupa Dil Dosyası'na uyumlu hâle getirilebilir. Alanda kullanılan basılı materyallerin görsel araç gereçlerle desteklenmesi dil öğretiminin etkisini ve kalıcılığını

artırabilir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kaynaklar genellikle yabancı dil öğretimi (özellikle İngilizce) setlerinin birer kopyası olmaktan çıkarılarak daha özgün bir hâle getirilmelidir.

- Yabancılara Türkçe öğretimi alanında lisans ve lisansüstü düzeyde görev alan öğretim elemanlarının yeterli donanıma sahip olmamaları göze çarpan temel problemlerden biridir. Bu nedenle öğretim elemanlarının seçiminde yeterli donanıma sahip olmaları ve özellikle de Türkçe eğitimi / öğretimi alanından yetişmiş olmaları dikkate alınmalıdır.

- Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik öğretim programlarının uzman kişilerce hazırlanması ve hazırlanan programın paket program hâline getirilmesi sağlanmalıdır.

- Bugün hemen hemen tüm eğitim fakültelerinde Türkçe eğitimi bölümleri bulunmasına rağmen birçoğunda yabancılara Türkçe öğretimi farklı bir bölüm hâline gelememiştir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminin özel bir alan olduğu göz önünde bulundurularak farklı bir bölüm hâline getirilmelidir.

- Günümüzde bilişim teknolojilerinin kaydettiği ilerlemeler yadsınamaz. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretilirken teknolojinin sağladığı olanaklardan azami ölçüde faydalanılmalıdır. Özellikle bu alan için sağlam bir içeriğe sahip aynı zamanda görsel açıdan dikkat çekici internet sayfaları oluşturulabilir.

- Son yıllarda yabancılara Türkçe öğretimine yönelik çalışmaların arttığı görülmektedir. Bu konuda çalışma yapan öğretim elemanlarının çalışmalarını çeşitlendirmeleri sağlanabilir.

- Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlar arasında koordinasyon eksikliği önemli bir sorundur. Bu sorunun ortadan kaldırılmasında devletin bu alana yönelik politikalar geliştirmesi bu sorunun çözümünü kolaylaştıracaktır.

Kaynaklar

Ağar, M. E. (2004). Türkçe Öğretiminin Tarihçesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1, 1-10.

Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728–749.

Candaş Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.

Cemiloğlu, M. (2004). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. İstanbul: Aktüel.

- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe Ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi* (7. bs.), Ankara: Pegema.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi Ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hengirmen, M. (1997). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için*. Ankara: Engin.
- Miles, M. B. ve Huberman, M. A. (1994). *Qualitative Data Analysis*. London: Sage Publication.
- Özbay, M. (2010). *Türkçe Öğretimi Yazıları*. Ankara: Öncü Kitap.
- Şahin, A. ve Şahin, E. (2007). *Türkçe Öğretiminde Materyal Geliştirme*. A. Kırkkılıç ve H. Akyol (ed.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi içinde* (309–349), Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Ünalın, Ş. (2006). *Türkçe Öğretimi* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Araştırmada İncelenen Makaleler**
- Açık, F. (2008). Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi*. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/fatma_acik_yabancılara_turkce_ogretimi.pdf (Erişim: 23.02.2012).
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728–749.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 19-30.
- Büyükaslan, A. (2007). Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler: Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri. *Department D'etudes Turques Turcologue u-strasbourg*.

- <http://turcologie.ustrasbg.fr/dets/images/travaux/ali%20buyukaslan.%20yabanci%20dil%20turkce.pdf> (Erişim: 25.01.2012).
- Candaş Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *TÜBAR*, 30, 51-72.
- Demirel, M. V. (2011). Türkçe. 3. Sınıf Öğrencilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi Dersine İlişkin Görüşleri. *Buca Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 31, 128-138.
- Derman, S. (2010). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğreniminde Karşılaştıkları Sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, 227-247.
- Doğan, Â. (1989), Yabancıların Türkçe'yi Öğrenirken Karşılaştıkları Güçlükler ve Yaptıkları Bazı Hatalar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(1-2), 259-261.
- Dolunay, S. K. (2005). Türkiye ve Dünyadaki Türkçe Öğretim Merkezleri ve Türkoloji Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Kongre Kitabı II. Cilt* içinde, 286-292.
- Göçer, A. (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi*, 137, 30-48.
- Göçer, A. (2009). Türkiye’de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Lise Öğrencilerinin Hedef Dile Karşı Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 4(8), 1298-1313.
- Güneşli, A. ve Demirel, Ö. (2006). Dil Öğretiminde Yeni Bir Anlayış: Avrupa Dil Gelişim Dosyası Uygulaması. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(2), 110-118.
- Güzel, A. (2004). Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Bölümlerinde Kurulması Gerekli Görülen Anabilim Dalları Hakkında Yeni Projelerimiz. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 63-86.

- İsmail, Z. (2000). Kazaklara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Senkronik Karşılaştırmalı Metodun Bazı Prensipleri. *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı*, Ankara, 46-56.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- Kara, M. (2011). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğrenen Yabancılara A1-A2 Seviyesinde Türkçe Öğretim Programı Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 3(3), 157-195.
- Kont, M. S. (2000). Almanya'da Eğitim Bilimleri Yüksek Okullarında Türkçe Öğretiminin Geçmişi, Güncel Sorunları ve Çözüm Arayışları. *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabından*, Ankara, 94-105.
- Köse, D. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde Ortak Ölçütler ve TÖMER. *Dil Dergisi*, 125, 24-34.
- Mavaşoğlu, M. ve Tüm, G. (t.y.). Türkçenin Yabancı Dil (TYD) Olarak Öğretiminde Çukurova Üniversitesinin Uygulamaları, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi*. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/mustafa_mavasoglu_guldem_tum_turkcenin_tabanci_dil_ogretimi_cukurova.pdf (Erişim: 26.02.2012).
- Öksüz, A. (2011). Türk Soylulara Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), 72-84.
- Özbay, M. (2010). *Türkçe Öğretimi Yazıları*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, O. (2012). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni B1 Seviyesinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uygulanması Üzerine Bir Çalışma. *TÜRKAR*, 1(3), <http://www.ted.gazi.edu.tr/index.php/files/article/download/18/17> (Erişim: 10.04.2012)
- Özyürek, R. (2009). Türk Devlet ve Topuluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar. *Turkish Studies*, 4(3), 1819-1862.

- Toprak, F. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Okuma Parçaları ve Diyaloglar Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 11-24.
- Tosun, C. (2005). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 22-28.
- Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-226.
- Ünlü, H. (2011). Türkiye’de ve Dünyada Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), 108-116.
- Vandewalle, J. (2000). Batı Dillerini Konuşan Öğrencilerin Türkçedeki Eylemlerde Karşılaştıkları Bazı Güçlükler. *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı* içinde, Ankara, 178-183.
- Yağmur, K. (2006). Batı Avrupa’da Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Dil Dergisi*, 134, 31-48.
- Yüce, S. (2005a). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Avrupa Dil Ölçeği. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 419-429.
- Yüce, S. (2005b). İletişim ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 81-88.
- Yücel, S. (2011). İnternet Yoluyla Türkçe Öğretimi ve Sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), 108-116.